

בבית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עוזיאל 43 ב"ב.

בית נאמן

שיעורו של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז צצוק"ל

יום ראשון ב' באייר התשס"ט, יום חמישי ט"ו באייר התש"ע
נושאי השיעור:

משלי (פרק ד' פס' ט"ז ופס' כ"ד)

עד מתי מותר וממתי אסור להניק הקטן (הולך סובב על הבא"ח ש"ב פרשת אמור)

א. שוא אחרי געיה. ב. ההבדל בין 'ישנו' מלשון שינה, לבין 'ישנו' שכוונתו לעשות דבר פעם שניה? ג. אם את עי'ן היא גם את ניקוד? ד. אות יו"ד כסימן לניקוד סגול. ה. ללמוד תיקון סופרים. ו. ביטחון בקדוש ברוך הוא. ז. בחבל של האם יש הרבה יותר בריאות מכל הויטמינים שבעולם. ח. אם גמלוהו ג' ימים מעת לעת.

שוא אחרי געיה

א. ¹ [מרן צ"ל קרא עם הבחורים פרק ד' בספר משלי, וכשהגיעו לפסוק ט"ז "כי לא ישנו אם לא ידעו, ונגזלה שנתם אם לא יכשילו". אמר מרן צ"ל:] אסביר לכם כלל שכתב מנחת שי ולחם הביכורים (בשער ל"א שער המאריך, עמ' שע"ו בנד"מ). הרי אם תהיה געיא בתנועה קטנה, השוא שאחריה נח. ואם תהיה געיא בתנועה גדולה, השוא שאחריה נע. למשל געיא בתנועה גדולה: "לבבך" הבי"ת בקמץ רחב זו תנועה גדולה, אז אומרים "לבבך" [בשוא נע], לא אומרים "לבבך" [בשוא נח]. וגעיא בתנועה קטנה, כמו: "ולבש הכהן בגדי בד, ומכנסי בד ילבש על בשרו" (ויקרא ו', ג), יש געיא במ"ם של "ומכנסי", ואיך אומרים? "ומכנסי" בשוא נח או בשוא נע? אומרים בשוא נח. לא יכול להיות "ומכנסי" בשוא נע בכ"ף, כי אז יש שני שואים נעים [ומכנסי], ולא יכול להיות שני שואים נעים, אלא הראשון נח והשני נע. שני שוואים [נעים] באמצע המלה או בראש המלה אף פעם לא יבואו, ואם זה בסוף המלה שניהם נחים, כמו: "נדך", או "נפטי וכדומה. למרות שיש געיא, אבל המ"ם של "ומכנסי" יש בה חיריק, והחיריק הזה הוא תנועה קטנה כי אין יו"ד [אחרי החיריק]. לפי זה במלה "ישנו" [בפסוק במשלי] אין יו"ד אחרי החיריק, אם כן היינו צריכים לומר "ישנו" [בשוא נח], ולמה אנחנו אומרים השי"ן בשוא נע? הרי חסר כאן יו"ד [אחרי החיריק]. אומר שם הרב לחם הביכורים (זה בעקבות מנחת שי) המלה "גבלך" מופיעה כמה פעמים בתורה (שמות כ"ג, ל"א. דברים ט"ז, ד'. שם י"ט, ח'), הבי"ת בקובוצ אין ואי"ן, וקובוצ זו תנועה קטנה. ואיך אנחנו קוראים בתורה את הלמ"ד בשוא נח או בשוא נע? לכאורה למה שוא נע? הרי הבי"ת בקובוצ היא תנועה קטנה, אלא כיון שהמלה "גבול" היתה צריכה להיות עם וי"ו שורוק, ווי"ו עם שורוק הוא תנועה גדולה, אז מכיון שנכתב חסר, אז עושים אותה קובוצ, אבל הקובוצ הזה בא במקום שורוק שהוא תנועה גדולה, לכן יש לזה דין של תנועה גדולה.

למה אומרים "לססתי" ולא "לססתי"?

ב. ויש לנו דוגמת זה בפרשת תמיד שקוראים בכל בוקר ובכל ערב - "עולת תמיד העשיה בהר סיני". מישוה זוכר איך הניקוד של 'העשיה' היא קמץ, עי"ן שוא פתח, השי"ן קובוצ, אחרי קובוצ צריך להיות או שוא נח או דגש, למה אומרים "העשיה" [רפה] ולא "העשויה" [בדגש]? אלא בגלל שהקובוצ הזה בא במקום שורוק, לכן דינו כמו תנועה גדולה. יש לנו עוד בשיר השירים 1. דרשה זו נמסרה ע"י מרן רבנו הגדול צ"ל לבחורי ישיבתנו הקדושה - ישיבת קטנה ביום ראשון ב' באייר התשס"ט. מרן צ"ל קרא ספר משלי עם הבחורים כמנהגנו לקראו בין פסח לעצרת, ומזה נמשך לדבר על כמה עניינים כמובא למעלה. תודתנו נתונה לקו 'בית נאמן' על שהמציאו לנו דרשה זו ושכמ"ה. המערכת.

2. סימן לתנועה קטנה זה - 'נתם כל מכה'. היום יש מהאשכנזים שנלחמים בתנועות גדולות וקטנות. אומרים: הרד"ק המציא אותם. הוא לא המציא אותם, הוא פתח לנו את העינים! הם מסכנים, לא יודעים כלום, לא יודעים מאומה. אבא ע"ה כל הזמן היה חוזר לנו שתנועה גדולה ותנועה קטנה זה היסוד וזה העיקר. תנועה גדולה ותנועה קטנה. ובא אחד ונלחם בהם. אתה נלחם בדר"ק? אתה נלחם בגאון מוילנא? אתה נלחם ברבי אליהו בחור? אתה נלחם בשש מאות שבע מאות שנה של מודקדים שכולם קבלו את זה כאמת מוחלטת? אם אדם יודע את הכללים האלה הוא יודע לנקד כמעט הכל, תשעים אחוז יודע לנקד לפי תנועה גדולה ותנועה קטנה.

א) (ט) - "לסוסתי ברכבי פרעה". מה המיוחד של המלה "לסוסתי" יותר מכל התנ"ך? כל הסוסים בתנ"ך [בד"כ] עם וי"ו - סוס. מי יכתוב סוס בלי וי"ו? אבל "לססתי" כתובה בלי וי"ו [וכן בש"ב ט"ו, א'], לכן בא הניקוד שלה קובוצ, וקובוצ תנועה קטנה, אז למה אומרים "לססתי" ולא "לססתי"? כי הקובוצ כאן בא במקום שורוק.

"ישנו" - שינה, או לעשות דבר פעם שניה?

ג. עכשיו בוא נבין את הפסוק כאן. הפסוק אומר שהרשעים האלה אל תלך אתם, לא באורח ולא בדרך, תברח מהם, תצא מעליהם, אתה יודע למה? "כי לא ישנו אם לא יריעו", כמו שאדם אומר "כל לילה לא יישן עד שיקרא ח"י פרקי משנה", "כל לילה לא יישן עד שילמד בתנא דבי אליהו", הם כל לילה לא יישנו עד שיעשו איזה רע... לא ילכו לישון. אם ישנים (בשפה של השטות היום אומרים: "יושנים"... בלי לעשות רעה, לא יכולים לישון, צריך לעשות רע למישהו. זה נחת רוח שלהם. אם אתה אומר "ישנו" [בשוא נח] הכוונה יעשו דבר פעמיים, מישוה זוכר את המלה ישנו מלשון לעשות דבר פעמיים? בהפטרה של [פרשת כי תשא כתוב: "ויאמר שנו וישנו" (מ"א י"ח, ל"ד) והכוונה לעשות דבר פעם שניה. אבל כאן הכוונה מלשון שינה, לכן היה צריך להיות כתוב "ישנו", יו"ד אחת לשורש וי"ד אחת יו"ד האיתן, וא"כ החיריק היה צריך להיות חיריק מלא שזו תנועה גדולה, וממילא השוא שאחריה נע, לכן אומרים "ישנו" בשוא נע].

אות עי"ן היא אות ניקוד? אות יו"ד כסימן סגול

ד. אדם צריך לדעת את הפסוקים שלא יהיה כמו איזה דיינים שלא קראו קריאת שמע בחיים שלהם... אתם יודעים מה קרה עם הדיינים האלה? נספר לכם סיפור שחס וחלילה כסא רחמים לא תגיע למצב הזה... היה מעשה לפני כמה שנים, יהודי אחד שמו 'מקס' (כנראה באנגלית, בצרפתית אומרים: 'מקס'. באנגלית אומרים: 'מקס'), אז רצו הרבנים שם לכתוב לו: 'מעקס' אבל הוא ספרדי (מסקו, לצערנו הרב...) לא רוצה את העי"ן. טוב, אחרי מלחמות הסכימו, אמרו: "אנחנו מותרים על העי"ן, נכתוב 'מקס'". הבעיה הייתה בשם העיר. איך קוראים לעיר? יוהנסבורג. והם רגילים לכתוב בעיר הזאת - זה חמישים שנה שאז נוסדה הקהילה של היהודים שמה - 'יוהנסבורג', כותבים בעי"ן, לא מוכנים לוותר.

3. אתמול [בשבת פרשת תזריע-מצורע] באו שני 'אוינים' [לקראו בתורה]. לא יודעים מתי 'אדמךמת' ומתי 'אדמךמת'. לא יודעים מתי 'הוא' ומתי 'היא'. קוראים בתורה ורועדים. מה הרעד הזה? תכינו טוב ולא תטעו. למה ככה תעשו!

4. בתנוס לא כותבים 'מקס' אלא כותבים 'מאכס' בכ"ף והוסיפו אל"ף. אבל לא משנה, שיכתבו בקו"ף, העיקר לא בעי"ן.

5. מה זה 'יוהנסבורג'? מי שבנה את העיר לפני כמה מאות שנים קראו לו 'והנס', והעיר היא על הר. יש שם אויר מיוחד במינו, אויר זך כזה. (אולי גם לא טוב, יכול לגרום לאסטמה). אז 'יוהנסבורג' הכוונה הר של יוהנס.

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
18:44	19:59	20:38
19:01	20:01	20:35
18:52	20:02	20:35
19:00	19:59	20:34

יודעים לבטא את העינין? מגן אברהם נפטר בשנת תמ"ג לפני כשלוש מאות שנה, וטורי זה קצת לפני - ת"ל⁷. אז המגן אברהם כתב שהברת העינין בחזק, הוא ידע את זה. ובא רבי ברוך אפשטיין (שיהיה בריא בגן עדן...) ואמר (מקור ברוך ח"א דף שפ"ג ע"ב): מה זה בחזק? אם הכוונה שמוסיפים לה נו"ן, שיאמר את זה. אתם יודעים מה זה נו"ן? איך מבטאים האשכנזים את העינין? איך אומרים יעקב? 'יענקב' - 'יענקלה'. למה? כי בא איזה מלמד לפני מאתיים שנה (מי יודע מתי), אמר לו תלמיד אחד: רב'ה, העינין היא כמו אל"ף, בשביל מה יש לנו גם עינין וגם אל"ף? אמר לו: תוסיף לה משהו מהאף. (יש פה משהו צרפתי או שידוע צרפתי? איך אומרים בצרפתי 'בוקר טוב' - 'בונג'ור', לא מבטאים 'בון' רגיל, אלא 'בו' מהאף...) ככה יצא להם מיעקב - 'יענקב'⁸. אז הוא אומר מה העומק הזה? מחילה מכבודך, תבוא מרוסיה, תשמע יודי ספרדי אחד, ויאמר לך עינין⁹.

ללמוד תיקון סופרים

ח. לכן תשמרו על מה שיש לנו, תדעו לכם שזה מדורי דורות, מזמן אברהם אבינו. איך אני יודע שאברהם אבינו מבטא את העינין? כי ספר יצירה מיוחס לאברהם אבינו, ושם כתוב "אחה"ע בגרון". אז החי"ת היא לא כ"ת, כ"ת זה לא בגרון, ועינין בגרון (ולא כסימן למבטא הסגול), אז תלמדו. **מה שאתם לומדים פה, לא תלמדו בשום מקום. וחבל שהתלמידים אינם מכינים תיקון סופרים.** אם היה בכוחי, הייתי אומר לתלמודי תורה שמכיתה ג' והלאה כל שנה יכינו עשרה פסוקים בפרשת השבוע. כיתה ד' - עשרים. כיתה ה' - שלושים. כיתה ו' - ארבעים. כיתה ח' - כל הפרשה. **גומרים כיתה ח' - כל התורה כולה מונחת בפייהם. נתתי את תורת בקרבם ועל לבם אתכתבה** (ירמיה ל"א ל"ב). **אין יותר טוב מזה. אדם שידוע כל התורה כולה בעל פה, אתם יודעים כמה זה נפלא¹⁰!**

תשמור על הלב שיהיה לך בטחון חזק בקב"ה

ט. נגיד איזה חידוש בשביל שיהיה אפשר לומר רבי חנניא... כתוב "מכל משמר נצור לבך כי ממנו תוצאות חיים" (משל"ד, כ"ג). אתם יודעים היום איזו מחלה בר מינן הכי מצויה בעולם? לא המחלה הידועה, יש לפניך עוד מחלה. מחלות לב. למה? כי פעם בני אדם היו רגועים. עד שיגיע מכתב ממצרים לכאן, לוקח חודש. לוקח לפעמים שנה - שנה וחצי עד שמגיע מכתב. אז איך היו שולחים מכתבים? אם ימצא משהו שנוסע לרוסיה אתה נותן לו מכתב. ואם ימצא שם משהו שנוסע לארץ ישראל, תביא לו מכתב. ואילו היום הכל ברגע, כל הזמן חדשות, כל הזמן דברים, כל הזמן ככה. בני אדם נשבר לבם, והמתח הזה גורם לכל הבעיות. איך הפסוק אמר את זה? **"מכל משמר נצור לבך", תשמור על הלב שלך שיהיה לך בטחון חזק בקב"ה, כי ממנו תוצאות חיים.** ראשי תיבות "ממנו תוצאות חיים" - **מתח.** בדקו רופאים בימינו ומצאו כמה אחוזים חולים במחלות לב, בין החרדים ובין הדתיים והמסורתיים ובין החילוניים. אצל החרדים - שני אחוז נקודה תשע. אצל המסורתיים - שלש נקודה שמונה. ואצל החילונים - חמש נקודה שמונה. כפול! **לכן כדאי לאדם ללכת בדרך התורה, כדאי לאדם לבטוח בקב"ה, לתת צדקה, להתפלל, ככה יהיה לו לב בריא, ואז יכול להיות שנים רבות, ולעשות הרבה יותר מצוות ומעשים טובים.**

7. המגן אברהם היה גאון גדול, פעם הגר"א השיג עליו ולא דחה אותו, והגר"א היה קרוב מאד לאותה תקופה, אלא כתב: "דברי מגן אברהם וטורי זה צריכים עינין". ככה הלשון, בכבוד. ככה צריכים לדבר!
8. יצא להם מ'שמע ישראל' - 'שמנג ישראל', זה כתוב בספר. לא תאמינו, בספר לפני ארבע מאות שנה אמר: "לא כמו המוני עם שאומרים 'שמענג'". ובדורנו בא יהודי אחד מהולנד **לאדמו"ר מליובאוויטש** ואמר לו: אבא שלי בהולנד את המלים "מלך העולם" אומר "מלך הנאולום!". איך הגיע "נאולום"? כי את העינין הזאת עושים אותה נו"ן, הם לא יודעים.
9. יאמר: "למראה עיני ראייתך ועתה אזני שמעתיך" (הפוך מהפסוק "לשמע אזן שמעתיך ועתה עיני ראתך". איוב מ"ב ה'). אבל יש חשש שאפילו ישמעו לא יבינו. היה יהודי אחד גר באי שבא לגרש את אשתו בטבריה, ושם היה הדיין הרב עמאר שיח"ה, והשם של אותו אדם היה 'מענתוק'. אז הרב **אויברג** (הבן של הרב שלמה זלמן, שהוא מכיר טוב מאד את הספרדים) אמר: כתבים 'מענתוק'. **הרב עמאר** אמר לו: לא מתוק, אם היה מתוק, לא היה מגרש את האשה שלו... זה הרב כלענה. אמר לו: אז מה השם? אמר לו: מענתוק. אמר לו: נכון. מתוק... אמר לו: מענתוק. אמר: מתוק... "דור הפלגה", מה עושים? אין מה לעשות.
10. [כשקראו את הפסוק "בני לדברי הקשיבה לאמרי הט אזנך" (פסוק כ') העיר מרן לתלמידים שיעשו את הגעיא בלמ"ד של 'לאמרי היטב']

על העינין, כי עינין בשבילם זה סגול. **"העיני האנשים ההם תנקר"** (במדבר ט"ז, ד')? אי אפשר להוריד לנו את העינין... צריך עינין. והיה שם יהודי אחד ספרדי לרפואה, שמו **רבי יצחק ועקנין** שיהיה בריא, הוא הרב הספרדי שם, אמר להם: רבותי, עינין זה לא סגול, עינין זה עינין. משהו אומר "והנה-ע-סבורג" (במבטא העינין המקורי)? לא, אלא כותבים יו"ד (כסימן לסגול). כתבתי להם: אנחנו כותבים יו"ד, לעינין יש מבטא אחר. הגמרא אומרת (מגילה דף כ"ד ע"ב) "לעיינין אלפ"ן ולא אלפ"ן עיינין), וכתוב (ספר יצירה פ"ב אותג') שהעינין בגרון, ואם זה סימן לסגול, זה לא גרון ולא חרון, זה שכרון... איך זה יכול להיות?! אמרו: "יש לנו השגות". לא עניתם להם, כי אם אדם כותב 'השגות', הוא כבר הגיע לדרגה של הראב"ד... "השגות הראב"ד". השגות יש להם. תשמעו מה ההשגות, אמרו: "אם נכתוב ביו"ד אז תהיה הנו"ן בחיריק - יהוניסבורג" והיו"ד - רחמנא לילצן - היא לא לחיריק, היא לסגול, ולסגול לא כותבים יו"ד. לכתוב אות שלמה לסגול - עינין - זה בסדר, אבל לשים יו"ד אחר הסגול ה' ירחם עלינו...

ראיות לזה

ה. אתם יודעים, האנשים האלה, דיינים ורבנים, לא יודע מה הם, אבל קריאת שמע לא קראו בחיים שלהם! ולא קריאת שמע כולה, אלא אפילו פרשה ראשונה. מפרשה ראשונה של קריאת שמע אתה יכול להוכיח ששמים יו"ד אחר סגול, ארבע הוכחות יש שם! "ואהבת את ה' אלקיך". איך אלקיך כתובה? ה"א בסגול ואחריה יו"ד. אחר כך כתוב: "והיו הדברים האלה... ושנתתם לבניך", יש שם נו"ן סגול ואחריה יו"ד. אחר כך: "וקשרתם לאות על ירך, והיו לטוטפות בין עיניך", יש שם נו"ן סגול ואחריה יו"ד. ואחר כך: "מזוזות ביתך ובשעריך", יש שם סגול ברי"ש ואחריה יו"ד. **ארבע פעמים בקטע הראשון של קריאת שמע שקוראים אותו בבוקר ובערב, יש שם יו"ד אחר סגול. אבל בכל התנ"ך כולו לא ימצא פעם אחת עי"ן אחרי סגול! אין דבר כזה בעולם!** אם יש עינין אחרי סגול, זו אות אחרת, זה לא בא להראות לקרוא את זה סגול. אבל מה נעשה להם? בסוף עד שהרב עובדיה (שיחיה) התערב בדבר, אמר להם: השם שלי מתחיל בעי"ן, אתם צריכים להוריד את העינין... אוי ואבוי לכם. קבלו מסכנים, בעל כרחם שלא בטובתם. אבל להבין את זה הם לא הבינו, הם לא מבינים.

תורה תמימה מחכימת פתי

1. הנה מצאתי חכם גדול אשכנזי (אבל הוא ממוצא ספרדי) - **רבי ברוך אפשטיין**, מחבר ספר תורה תמימה, יש לו ארבעה כרכים תולדות חייו. (אבל מלא תורה, לא מספר תולדות חייו סתם - הייתי, וקניתי ושיחקתי בכדורגל... לא! אלא כולו מלא דברי תורה.) ושם (בחלק המבוא דף ק"מ ע"א) הוא כותב בהערה (ואני מדפיס את זה בלי נדר. עינין בשו"ת בית נאמן ח"ב חלק עינינים שונים ס"ג עמ' תק"ל ותקנ"ב. וע"ע בשו"ת בית נאמן ח"ג חאה"ע סי"י) שטעות בפי כל הכותבים שעיי"ן זה מבטא סגול, אין דבר כזה. **היו"ד יכולה לבוא אחרי חיריק, ואחרי צירי, ואחרי סגול.** הבאתי להם עוד חכם (לא הבאתי להם, אלא במאמר הבאתי את זה, מה אני אדבר? הם לא מכינים אחד את השני, אנחנו נמצאים בדור הפלגה...) מחבר ספר "סיפורי חסידים". מי חיבר אותו? **הרב שלמה יוסף זיין** שהיה גאון גדול⁶. ושם הוא כותב "האדמו"ר מבילז" עם יו"ד, איך כותבים כל העולם? בעלז (מה זאת העינין הזאת? "בנבל עשור זמרו לו" (תהלים ל"ג ב') ראשי תיבות בעלז... אבל זו טעות, לא כותבים 'בעלז', אלא כותבים בלז) והוא כותב ביו"ד. **על מה אתם רבים? תקבלו את האמת! האמת היא רק שלנו? של אבותיכם גם כן.**

כולם ביטאו את האות עי"ן כמונו

2. אתם רוצים הוכחה שרש"י היה מבטא את העינין כמונו? במגילה דף כ"ד עמוד שני, הגמרא שם אומרת שאלה שמבטאים את האל"ף עינין ואת העינין אל"ף אינם נושאים את כפיהם. **רש"י** שתק (ולא ביאר איך מבטאים את העינין), תוספות שתקו, **הרא"ש** שתק, אף אחד לא הסביר. [לרוב פשיטות הדבר לכל העם]. אתם יודעים מי הראשון שהסביר? **מגן אברהם** (בסימן נ"ג ס"ק ט"ו) אמר: "פירוש הברת העינין הוא בחזק ועמוקה יותר מהברת האל"ף". למה הוא כתב את הפירוש הזה? מה, הוא בא ללמד לילדים אל"ף ב"ת? אלא כי בזמנו שכחו. **טורי זהב** שהיה קצת לפני מגן אברהם אמר (בסי' קכ"ח ס"ק ל') "רוב עמנו אינם
6. פעם הרב **עובדיה** שיכנע את האשכנזים בפתח תקוה שיכתבו גט כרצונו, והוא סיפר את זה **לרב זיין**. הוא התפלל, אמר לו: שמע לך הרב **קרליץ**? אמר לו: כן, שמע. אמר לו: איך הוא שמע? אמר: כן, הוריד את הראש. הראיתי לו מקורות וקיבל את זה.

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחילת בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הרה"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה** זצ"ל.

נא להרבות בתפלה לרפואת מורנו ורבונו ע"ר האגון הגדול רבי רחמים אליהו שלום חיים בן כמסאנה מאוזו שליט"א (להב"ח ח' אחיו של מרן רבנו זצוק"ל) בתוך שאר חולי ישראל

"עד סוף 4 שנים לבריא ו-5 שנים לכחוש"

י. ¹¹ בן איש חי שנה שניה [פרשת אמור אות י'] **התינוק יונק עד סוף ארבע שנים לבריא, וחמש שנים לכחוש.** לא הכוונה שהוא חייב לינוק עד סוף ארבע שנים, אלא הכוונה שמותר לו לינוק ארבע שנים אם הוא בריא, זה מספיק, גומלים אותו. וכחוש - חלש יכול לינוק עד חמש שנים, **כי בחלב של האם יש הרבה יותר בריאות מכל הויטמינים שבעולם שיכול אדם לצייר בלבו שמועילים לתינוק, ועוד יש לו ויטמין שאין בשום מטרנה בעולם.** בזמן רבותינו בעלי התלמוד היו רגילים להניק שנתיים, זה לכתחילה, פחות מזה לא כל כך בריא. ומצאו על זה רמז בפסוק "לא תבשל גדי בחלב אמו" (שמות כ"ג, י"ט). בשנה בינונית - כלומר שנת חמה ¹² יש 365 יום. זו שנה אחת (שנת השמש). ועוד שנה כזאת - 730 יום. והיום שנולד והיום שייגמל זה מחוץ לשנים האלה, סך הכל 732 יום. אז יש רמז בבית יוסף (אבן העזר ס' י"ג) בשם חכם אחד - הגהות מרדכי (קדושין ס' תקס"ז) - בפסוק "לא תבשל גדי בחלב אמו". **תבשל** עולה 732. הגדי הקטן הזה, אל תפסיק לו את ההנקה לפני שייגיע לשיעור 'תבשל'... ואני אמרתי רמז אחר, לא נחמיר עליהם כל כך, מספיק שנתיים פשוטות. כל שנה פשוטה בממוצע ¹³ 354, המלה שָׁדִים גימטריא 354. זה שנה אחת, אבל שָׁדִים - אֵימִים זה זוגי, כאילו הרמז הוא שהתינוק צריך לינוק שנתיים פשוטות. "ומה שדיים כי אינק" (איוב ג', י"ב). ומה היו מרויחים בזה? כשהאשה מניקה לא תיכנס להריון. אז היה זמן מרווח, היה רוגע בין תינוק לתינוק, שנתיים מנוחה, שנתיים רגועים, אחר כך עוד תינוק. אבל בדורות האחרונים לא, רוצים לשמור על 'אסתטיקה' וכל מיני שטויות והבלים וכל מיני דברים, לפעמים הזיקו את התינוקות, לפעמים האשה עוברת הריון אחר הריון וזה לא בריא. מה לעשות? לא ישמעו לנו. אבל בהנקה טבעית, מותר לתינוק לינוק עד סוף ארבע שנים.

לשתות את החלב של האשה אחרי שפירש. מה זה פירש? אם היא שמה אותו בתוך כלי, מותר לו לשתות את זה, אבל לינוק אסור. היה פעם שאלה והרב [בן איש חי] מביא אותה (בהלכה ט'), על אשה שיש לה מכה ביד ואינה יכולה להניק את בנה, אז מביאים אשה אחרת שתינוק החלב מפיה ותפלוט. הרב אומר שזה אסור משום מראית העין, כי כשהיא יונקת חושבים שהיא יונקת לשתות. אז מה עושים? הרב לא אומר מה לעשות. היום יש דרך לעשות משאבה שתוציא את החלב, אבל הרב לא מצא דרך להיתר את זה. מסתמא אם אדם יחפש באחרונים, יראה שישנה דרך (ועי' כה"ח י"ד ס' י"א ס"ק נ"א). **ומה שאמרנו אם פירש שלשה ימים מעת לעת אחר שנתיים מתוך בוריו אסור להחזירו, דוקא שפירש לגמרי הפסיק לגמרי לינוק. אבל אם פירש מאמו ויונק מאשה אחרת, יכולה אמו להחזיר לו אחר כך את היניקה.** למה? כיון שלא פירש לגמרי והוא יונק, אז התינוק הזה זקוק ליניקה ¹⁴.

אחר שנתיים אם מותר להחזירו מחמת חולי

יב. [הלכה י"א] **אם פירש מתוך בוריו שלשה ימים מעת לעת אחר עשרים וארבע חודש, וחלה חולי שיש בו סכנה, והיה צורך בחזרתו, מותר להחזירו.** אף על פי שאמרנו למעלה שאם עברו שנתיים והיה בריא, ופירש שלושה ימים ולא ינק בכלל מאף אחת אסור להחזיר אותו לינוק, אם חלה אחר כך חולי מסוכן, וצריך להחזיר אותו - לא היה להם אז את כל המאכלים הטובים של היום, ואני חושב שהם לא טובים ¹⁵... - מותר להחזיר אותו. אבל בתנאי שאחרי שתסתלק הסכנה, צריך להפריש אותו מיד וכנזכר באחרונים. **ויש מתיירים להחזירו אפילו הוא חולה שאין בו סכנה, חולה כזה אבל הוא חייב לינוק, ואפשר לסמוך על המקילים היכא דאיכא צורך הרבה בזה, כיון שהוא איסור דרבנן.** מה שאסור לינוק מהאשה, ואמרו "הינוק מהאשה - אפילו אשתו - כיונק מן השרץ" זה איסור דרבנן, לא דאורייתא. לכן אם התינוק הזה הפסיק מחמת בוריו ועברו שנתיים, ועכשיו הוא חלה והחולי הזה מחייב אותו לחזור לינוק, אפילו שהחולי הזה אין בו סכנה, אפשר לסמוך על זה ומותר.

אם גמלוהו ג' ימים מעת לעת

יא. **במה דברים אמורים שלא גמלוהו, אבל אם פירש, דהיינו שגמלוהו שלשה ימים מעת לעת אחר עשרים וארבע חודש הרי זה אסור להחזירו.** בגר"ב היו כאלה משובשים שחשבו תינוק שהפסיק לינוק שלשה ימים, אסור להמשיך לינוק. אמרו להם: לא נכון, זה דוקא אחרי שנתיים. בתוך שנתיים מותר לחזור. אומרים: לא, לא. אומרים להם: ככה כתוב בן איש חי. אומרים: זה לא מטעם בן איש חי, זה מטעמי בריאות, תינוק שהפסיק לינוק, אחר כך אסור לו לינוק עוד פעם. איזה בריאות יש פה? אבל התעקשו, מה אני אעשה להם? פעם הייתה חוברת 'איתנים' של קופת חולים, והייתי מנוי. שלחתי להם: יש בזה נזק? אמרו: אין נזק ואין כלום, מותר להחזיר. ככה ההלכה אומרת, **ההלכה תעשה נזק!** סתם דמיונות שוא, רק אחרי שנתיים אם הפסיק שלשה ימים, אז אסור להחזיר אותו. **והוא שפירש מתוך בוריו** כלומר הוא בריא והפסיק אבל אם לא פירש אלא מתוך חולי שאינו יכול לינוק ופירש, יכולים להחזירו ויכול לינוק עד תשלום ארבע וחמש שנים. **משום שכל שהתינוק פירש מהיניקה מחמת חולי, כאילו לא פירש כלל.** [שאלה מהקהל: למה אם התינוק פירש בתוך שנתיים מותר? והשיב מרן זצ"ל:] כי הזמן לכתחילה הוא שנתיים, עדיין הוא תינוק שזקוק לחלב אם. אבל אם פירש אחרי שנתיים כשהוא בריא, סימן שהוא לא צריך יותר. אם כן זהו, אחר כך אדם מבוגר שיונק נקרא כאילו יונק מתוך השרץ (כתובות דף ס' ע"א). מותר לו

שנה מעוברת

יג. [הלכה י"ב] **אם פירש בתוך עשרים וארבע חודש, ונתעברה השנה, נתעברה לתינוק, ויכול לינוק עד סוף עשרים וחמש חודש.** הוא פירש בתוך עשרים וארבעה ועברו שלשה ימים, ועברו עשרים וארבע חודש, אבל למזלו של התינוק השנה הייתה מעוברת, אז הוא יכול לינוק. כלומר במקרה כזה הוא יכול לינוק יותר משבע מאות שלשים יום, (אמרנו מניין תבשל). למה? שנה אחת הייתה שנה פשוטה

14. בחוץ לארץ תינוקות לא רוצים לפרוש, ניסו, עוד פעם הוא רוצה לינוק. מספיק כבר, אבל הוא רוצה שנתיים-שלוש, נו, מה עושים לך? אז היו עושים לו כל מיני דברים. היו שמים לו מר במקום של הוד. הוא רואה, אומר: מה, זה מר? אין מה לעשות. החלב של אמא נעשה מר... ככה לאט לאט עד שפורש.

15. דוד המלך אומר "כי אתה גווי מבטן מבטיח על שדי אמי" (תהלים כ"ב, י'). דוד המלך אומר: תסתכל על ההשגחה של הקב"ה, התינוק נולד, עוד מעט ייולד תינוק, וההורים מודאגים, בקושי יש לנו אוכל לילדים, אוכל למשפחה, עכשיו עוד פה חודש, מאיפה נביא לו אוכל? [והקב"ה אומר:] אל תדאג, אתה תאכלי כרגיל, והוא יינק. "מבטיחי" - מבטיח לי לתינוק, כלומר לי לכההיית תינוק, "על שדי אמי", אתה לא תפריע למשפחה, אתה לא תבקש אוכל נוסף, היא תאכל מה שתאכל, וחלק מהאוכל ילך לך, וזה הכי בריא. **הקב"ה מברך את האוכל הכי טוב מה שמתאים לתינוק.** זה פלא פלאים. **אנשים אומרים שהעולם בא מאלו, הם משוגעים, מטורפים, עוורים, וטפשים.** פעם אמר רבי דוד ברדא (עיין בספר מגדולי ישראל ח"ג עמ' קמ"ז): **"למה לכם עינים, אם אינכם רואים, את הפלאים ופלאי הפלאים"**. אלף פלאים יש באדם מיום שנולד. אין נבא, אין נולד ואין אוכל. **למה לא לברא לו שיניים מיד?** כדי שאחר כך לא ינשך את אמו, זה צועק וזו צועקת... מה עושים? אין שיניים. **כאשר הוא גדל, יש לו שיניים, ושיניים חלשות -** על כל שלוש השנתיים וחוזרים עוד פעם. ולמה עשה לו את זה? **למה לא לברא לו שיניים בריאות לכל החיים?** אומר בעל חובות הלבבות ע"ה (???) **כדי שהאדם יידע שהחיים לא קלים.** יעקב אבינו אמר: "ואנכי איש חלק" (בראשית כ"ז י"א). יעקב אבינו כמה סבל בחיים שלו, חלק ראשי תיבות חיים לא קלים... הוא ברח מאחיו והלך ללבן, הסתדר אתו? זה דוד שלו, כמה צרות עשה לו! [והחלק את משכורת עשרת מונים] (בראשית ל"א מ"א). אחר כך צרת עשוי, אחר כך צרת רחל, אחר כך צרת דינה. ואחר כך ואחר כך ואחר כך - חלק - חיים לא קלים... התינוק יזכור כשהיית לו, על כל שלוש השנתיים הפרעת להורים שלך, עשו בגללך תיקון כרת, עשו סליחות, ואחר כך כל השיניים האלה שהצמחת פתאום נפלו בשעה טובה... ולא בבת אחת, זו חכמה. אם יפלו בבת אחת, מה יעשה התינוק? לא יוכל לאכול. בן שבע-שמונה נפלו לו כל השיניים, לכן נופלת אחת צומחת אחת, נופלת אחת צומחת אחת. **כדי שהאדם יסתכל שיש בורא לעולם ויש מנהיג לעולם שמכוון אותך, שומר עליך, אבל לא נותן לך חלק.** אם הכל יתן לו ככה על מה גשגש - למה לילד חושב שאין טעם בחיים, משעממים לך החיים... בן דקול ומצאו איזו מדינה מספרה ההתאבדות בה יותר מכל העולם? זו שבדיה. (פעם קראתי את זה). ובשבדיה מה חסר בה? לא חסר בה כלום. כל ילד יש לו הכל, יש לו בתים מפוארים, יש לו בריכה, יש לו אילן, יש לו טיולים, יש לו לימודים, ויש לו הכל. אז למה מתאבדים? בגלל זה! אנשים משעמם להם... כאשר החיים קשים ואתה נלחם ואתה נאבק ב"מלחמת החיים" בשביל זה אתה חי, שהאדם יידע שלא הכל חלק. "אדם לעמל יולד" (איוב ה', ז').

11. דרשה זו בן איש חי שנה שניה נמסרה ע"י מרן רבנו הגדול זצ"ל בבית מדרשו בין מנחה לערבית ביום חמישי ט"ו באייר התש"ע. ובתחילת דבריו העיר לחון כדברים האלה:
"כי אל-טוב וסלח אתה". לשים לב "וסלח" בדגש חזק. למה? כי זה שם תואר, כמו: 'פֶּחֶךְ, סֶפֶר, דִּין, סֶפֶן', כולם אותם דבר - בדגש. לכן "ומרבה מחילה לחטאים", "חטאים" זה שם תואר. מה שהגמרא (ברכות ד' י"ע) אומרת: "וכי כתיב חוטאים, חטאים כתיב". רש"י אומר: "קרי ביה חטאים". כלומר, [הוקשה לו] מה יעזור לנו שכתוב 'חטאים'? הרי אותו דבר 'חטאים' כמו חוטאים? אלא כיון שזה כתוב בלי וי"ו, אנתנו קוראים את זה כאילו כתוב 'חטאים' בלי דגש, יתמו עונות, לא הבני אדם, בני אדם יחזרו בתשובה. אבל 'חטאים' בדגש זה שם תואר. לכן היה חכם אחד ששאל: מה אומרים 'מרבה מחילה לחטאים' או 'לחטאים'? והוא אמר אפשר לומר מחילה לעונות - 'לחטאים' אמרו לו: לא, אנה המושך: 'וסליחה לפושעים' אם אתה מדבר על עונות, צריך לומר 'וסליחה לפושעים', לא לפושעים. אלא כמו שפושעים הם שם תואר לבני אדם פושעים, גם 'חטאים' זה שם תואר לבני אדם חוטאים. היחיד של 'חטאים' זה 'חטא', בדיוק כמו 'סֶלַח' כמו 'פֶּחֶךְ' וכל המלים האלה (היום יש המון מלים כאלה שחדשו אותם). 'סֶלַח' [בלי דגש] זה משהו אחר, זה פועל. [שאלה מהקהל: לכאורה היחיד זה 'חטא']. ואמר לו מרן זצ"ל: אין 'חטא' [משלשון חוטא], תמיד כתוב ברבים, אבל אם 'חטאים' ברבים - היחיד 'חטא'.
12. הרי יש לנו שנים ארוכות, **שנה מעוברת - 385 ימים.** יש לנו שנה פשוטה - 354 ימים. וכולם על מנת להגיע לשנה של חמה, כדי שביחד לא נחרוג מהזמנים של השמש. אבל בזמן, אסוף בזמן, קיץ בזמן, וזה על ידי שמדי שנתיים או שלוש מוסיפים חודש, וככה הכל מאוזן.
13. כייש שנה פשוטה חסרה - שנה, ויש שנה פשוטה מלאה - שנה, (כמנין שנה). ויש שנה פשוטה כסדרה, חודש מלא חודש חסר, חודש מלא חודש חסר, ויש בה שלש מאות חמשים וארבעה ימים. כל אחד יכול לחשב את זה, שנים עשר חודש וכל חודש שלושים יום זה שלש מאות וששים. ויש ששה חודשים חסרים, אז שלוש מאות ששים חסר ששה יוצא שלש מאות חמשים וארבעה.

- שנ"ד, ושנה שניה הייתה שנה מעוברות - שפ"ד (לפעמים יש גם מלאות שנ"ה ושפ"ה אבל ניקח אותם ממוצעות - שנ"ד ושפ"ד) ביחד שבע מאות שלשים ושמונה ימים, זה יותר מתבשל, אין דבר, "שלח תשלח את האם" (דברים כ"ב ז), תן לו "תשלח", זה מותר, נתעברה בשבילו. אבל אם פירש מתוך בוריו בתוך חודש העיבור שלשה ימים מעת לעת, כגון שנולד בראש חודש ניסן ונשלמו עשרים וארבעה חדשים באדר השני, ופירש שלשה ימים מעת לעת באדר שני שהוא החודש העשרים וחמשה, יש להחמיר ואסור להחזירו, דהוי כפירש לאחר עשרים וארבע חודש וכנזכר במשבצות זהב (ס"פ"א ס"ק י"א). במקרה הראשון מדובר שפירש בתוך עשרים וארבע חודש, הוא גמר שלשה ימים, ויש לו חודש מעובר אין הכי נמי. אבל במקרה השני הוא כבר גמר עשרים וארבעה חודש, הוא נמצא בחודש של העיבור, ובחודש הזה פירש שלושה ימים, השלושה ימים האלה כאילו פירש אחרי שנתיים ואסור להחזירו, אלא אם כן יש לו חולה שיש בו סכנה כמו שאמרנו למעלה.

"מפי עוללים ויונקים יסדת עוז"

יד. [הלכה י"ג] מה שאומרים העולם כל מה שימעת לולד ביניקה יהיה הוולד יותר מוכשר לתורה, יש דמיון כזה, ואני חפשי לו מקור, מאיפה דמיונות כאלה באים, אני לא יודע. שכחתי איזה מקור מצאתי. הפלא יועץ אמר (בערך יונקי שדים) שככה אומרים העולם. אבל איך העולם טעו? כתוב אצלי בגליון של פתחי תשובה שיש איזה דמיון ראה מהגמרא, דמיון לא אמתי. פלא יועץ כתב את מה שהעולם אומרים שכמה שהתינוק לא יינק מהאמא, יהיה יותר חכם. "ובן כסיל תוגת אמו" (משלי י"א) - כי נתנה לו הרבה לינוק... צריך להפסיק אותו. ועל כן גומלים אותו אחר שנה או פחות מזה, טעות הוא בידם. ואפילו יש איסור לגמול אותו בתוך עשרים וארבע חודש. היום אחרי חודש כבר גומלים אותו, וכמה שלמו על הדבר הזה! בליל שבת אחת עברו כאן מטעם "עזר מציון" והיו צועקים "לא לתת רמדיה", "לא לתת רמדיה" 16. התברר שברמדיה הייתה סכנה נוראה, עושים אותה חברה גרמנית. לכל העולם כולו לא קרה כלום, רק לעם ישראל. בעוונות הם שונאים אותנו, הם אנטישמים, אל תאמין להם. הם רשעים ארוזים. כביכול נותנים לך שילומים, והם לא ככה. אחר כך היו מקריים שילדים נפטרו, ילדים נעשו נכים, ילדים סבלו, עד שבעל חברת רמדיה פשט את הרגל, לא עזר לו כלום. (אפילו שאחר כך הביא חתימות ובדיקות). חסר שם ויטמין אחד (נדמה לי בי אחד או משהו) - גמרנו, הילד הלך. לכן אין כמו חלב של האם. ואסור לגמול אותו תוך עשרים וארבע חודש, אלא אם כן יש לך תחליפים טובים. לפעמים צריכים את התחליפים האלה. למה? יבוא יום תענית (יום כיפור או תשעה באב) וזו בעיה. התינוק שהתרגל בחלב של האם לא יכול לשותות חלב אחר, אתה לא יכול פתאום להרגיל אותו. לכן כמה שבועות אחרי הגקה אחת, תביא אחר כך מים עם סוכר, אחר כך משהו אחר. אחר כך עוד כל מיני דברים שיוכל לעמוד בזה. בלילה [של התענית] אתה יכול לתת לו לינוק, אין בעיה. בבוקר גם כן. אחר כך בשעה עשר חלב של האמא נעקר, כבר לא שווה כלום, נעשה מים 17.

לכן מי שאומרת "יש לי תינוק, מה אני אעשה"? אז יש לו כל מיני תחליפים, כל מיני כדורים למעוברות ומניקות. ומי שלא זכר לקנות כדורים, יקח "שקדיה". זה רסק של שקדים, ושקדים מאד טובים לבריאות 18. לפעמים גם זה לא יעזור, אחרי הצהריים אין מה לעשות. במקרה כזה התיר הרב דבר שמואל (ס"ק י"ז) למניקה לאכול אם אין אפשרות לתת שום דבר לתינוק, כי זה פיקוח נפש של התינוק. (זה מובא במשנה ברורה ס"י תר"י"ס"א בביאור הלכה). אבל היום לפני כן כבר צריכים לחשוב על הדבר הזה, להרגיל את התינוק שלא יהיה "בלתי אל אמא עינינו" (עי"פ במדבר י"א, ו)... לא, פעם אמא, ופעם המון, כל פעם משהו אחר. וגם על פי הסוד שגילה רבנו האר"י יש לתינוק לינוק עשרים וארבע חודש, ומפורש הטעם בעץ חיים (שער רפ"ה ניצוצין פ"ו) על כן ודאי לא יפה עושים לדחות את השעה. בן איש חי לא רצה לומר "ודלא כפלא יועץ". לא רצה להתמודד אתו [כלומר לא רצה להתווכח אתו]. אבל פעם רבי חיים חורי ע"ה תרגם ספר "פלא יועץ" לערבית 19, ושם כתוב לא להניק. להשמיט את זה מתוך הספר, אסור לעשות. אבל הוא כתב שם הערה: מחילה מכבודו של המחבר זו טעות, כמו שכתב פלוני ופלוני, שאסור להפסיק את הניקה. צריך לתת לינוק, ואם יש תחליפים זה משהו אחר. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

שווה כלום, איפה החלב? לכן "דבק לשון יונק". מאכן רמז שבתשעה באב - הרי את איכה קוראים בתשעה באב - גם עוברות ומניקות צריכות לצום. 18. פעם ראיתי בספר שכתב רבי אברהם כהן ע"ה מתלפיות. שכמה שיש חלבונים בבשר, יש יותר מזה בשקדים. ברזל, סידן, הכל יש בשקדים. לכן בסוף חתם את הקטע "אכלו שקדים ויהיו בריאים". ואמרת רמז, באו המלאכים לאברהם אבינו, אמרו לו: "שוב אשוב אליך כעת חיה, והנה בן לשרה אשתך" (בראשית י"ח י). אברהם אמר: אני חלש, אני בן תשעים ותשע, והיא בת שבעים. ותשע, אמרו לו: "אשוב" - אכלו שקדים ויהיו בריאים... הכל יחזור בחזרה. אז השקדיה הזאת, אם לוקחים אותה כמה ימים לפני הצום של כיפור ותשעה באב, היא יכולה לחזק את החלב. 19. היה לנו כרך אחד כזה, אבל למי אני משאיר אותו? הרי אף אחד לא יודע ערבית. בדרו שלנו האשכנזים שיהיו בריאים יודעים אידיש מדורי דורות, עד שפעם אחת אמרו לאחת הבנות: יש לנו קורס באידיש בבית ספר (תלמוד תורה מרכז), אבל יש לנו שני סוגי אידיש, אידיש ספרדית ואידיש ליטאית, (עוד מעט יעשו "אידיש ספרדית"...) גו, מה אתה רוצה - ליטאית? אמרה לה: מה אני עושה בזה? שאהיה מורה לאשכנזים? יגידו לה: "פרנקות", מה את עושה פה?... בשביל מה ללמוד את זה? אבל טוב ללמוד בכל אופן, כשאתה שומע מדברים על ידך אתה מבין. אני לומד כמה מלים באידיש, כל שמות המשפחה שאני שומע אני מנתח אותם. אני שואל אותם: מה זה מנדלבוים ומה זה אפשטיין ומה זה זילברשטיין? (זילברשטיין זה אבן ברזל. "זילבר" זה ברזל, ו"שטיין" זה אבן). "זונשטיין" - אבן אדומה (רוזן), וכן על זה הדרך. היה פעם "המחנה החרדי" של בלז, היו שני דפים ארוכים, כל דף יש בו חמשה עשר טורים אידיש שהורה מדורי דורות, וזה כבר דורות ממצאים פה, אבל הם לא שוכחים אותה. ואילו אנחנו הספרדים דברנו בחוץ לארץ ערבית, ובערבית הזאת נוכל להבין את הרמב"ם, נוכל להבין את רב סעדיה גאון, נוכל להבין בה את חובות הלכות. מה פירוש נוכל להבין? הם תורגמו, והתרגום מוטעה. כמה פעמים "חובות הלכות" כותב דבר וזו טעות. מה אתה מדבר? אני מתחיל לשחזר מה היה כתוב בערבית, ומיד אני מבין. חובות הלכות כותב למשל "פקדונות" (עיי' במבוא לארבע נסי יבמות עמ' 29), "פקדון בערבית" "אמאנה", אז המתרגם לא הבין, תרגם "אמנות" - "בעלי האמנות", מה אמנות? הוא התכוון "בעלי הפקדונות". מי שאומר לקב"ה אני עושה עכשיו עבירה, ומחר אני אחזיר לך... אנחנו עושים משא ומתן? אז הוא קורא להם "בעלי הפקדונות". לפעמים הרמב"ם כותב משהו ולא מתרגמים נכון. לדוגמא, בפירוש המשנה בסוכה (בסוף המסכת) על אותה מרשעת שקוראים לה מרים בת בילגה (בילגה זו משמרה של כהונה שיצאה ממנה אחת שהיא לא בסדר וקוראים לה מרים), בזמן הגזירות של היוונים נישאה לסרדיוס יווני. המירה דתה רחמנא ליצלן ולקחה אחד יווני, ולא ידע ששעשה את זה, אלא הרי אבותיה היו כהנים על המזבח, אז היא הייתה באה לבית המקדש, בועטת במזבח - וכולם מפחדים להגיד משהו כי היוונים היו מושלים אז - ואומרת: "לוקוס, לוקוס, עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל?" זה מה "לוקוס"? (יש מישהו שאמר "לוקוס לוקוס"...) לא, זה לא לוקוס. "לוקוס" ביוונית זה זאב. למה היא קוראה למזבח זאב? כי המזבח כל יום לוקח שני כבשים חובה של התמיד, ובשבת לוקח ארבעה. הזאב טורף כבשים, וגם אתה טורף. חצופה זאת, ככה עשתה. אחר כך כאשר גברה יד ישראל ברוך ה', הענישו את המשמרה שלה. אמרו: אם היא אמרה מלים כאלה, היא שמעה אותם מההורים שלה. לקרוא למזבח זאב? איך זה? כנראה שמעה את אביה או אמה אומרים כך, ככה המזבח אוכל תמיד והכל הולך לעולה, לפחות הם היו טועמים משהו... אז הענישו אותם שחלונה סתומה וטבעתה קבועה וכו'. עכשיו הרמב"ם בפירוש המשנה חייב לפרש את המשנה הזאת, בלגה וטבעתה וכו'. אז הוא סיפר את הסיפור וכתב: "והייתה אומרת בלשון יווני יאריב יאריב עד מתי אתה מכלה ממונן של ישראל?" מה זה יאריב? מי היאריב זהה? אף אחד לא מבין, ככה נדפס בוויילנא. בחוץ לארץ אמרתי השערה והתברר שהיא נכונה במאה אחוז. הרמב"ם כתב בערבית, זאב בערבית "דיב", וכשאתה מדבר עם אדם אתה אומר לו "יא" - "יא דיב", "יא דיב", הרמב"ם כתב "יא דיב" - הוי זאב. אבל אחר כך המעתיק לא שם לב שזה דל"ת, עשה אותה כמו ר"ש, אז הוא המתרגם לא ידע מה לעשות. "יאריב" השאיר אותה "יאריב". מימי המתרגם הזה עד ימינו, אף אחד לא שם לב מה זה יאריב? כתבתי את זה בספר שנדפס בג'רמא תשל"ב (אני כתבתי אותו ועליתי לארץ, אחר כך שלחו לי אותו, יש לי ממנו העתק אחד או שנים. שמו "עצי היער", ונדפס שם בדף קל"ד ע"א). וע' במבוא לארבע נסי יבמות עמ' 27, אחר כך שמעתי פה שהרב קפאח ע"ה בקי בכל התרגומים האלה, ואין לי את הספר שלו. כל ספר היה יקר בעיני, כל ספר שאני קונה בשתי לירות וחצי אני כותב עליו "מקנת כספי לעבודת קוני בשתי לירות וחצי ביום פלוני תשל"א", אבא היה כותב גם כן, אבל לא כותב מחיר (לפעמים גם כן כותב), אז בסוף שלחתי לו. אמר לי: ודאי, אני ככה תרגמתי 'הוי זאב, הוי זאב'. (ונדפס מכתבו בשו"ת בית נאמן ח"ד חלק עניינים שונים ס"ב). לכן אדם לא יקח את המסורת של אבותיו ירוק אותה וישבש אותה, דברים שנמסרו מדורי דורות, אתה תבטל אותה סתם? אסור לעשות את זה.

סרי נישטר

כמו בפירוש על ארץ, גם כן מליה הרב שלי"א הנביא
את מסורי ה"ך בחי"ת הירושלמי

בבאר שושלבו במילת הספוק בבמה סוכת הירושלמי
לקריאה שוטפת כל צורך לילול בין מסופים.

סיסת הפירוש יצרת תודית קריאה ייחודית עם הקרמית
קצוות לכל פרק המסיימת להבין את הנושק הרחב.

במחלפת ראשי ישיבת מסא והרמ"ם תכנ"ץ.

הדפוס: הוצאת הוצאת הספרים
ישיבת "תולדות אורי" לסיני

מיקון ליושני נט"ל: 082-7158001 | 085-6785106

ומגדל חנואל עזר

העולם עראי

(מתוך הספר "שמחת התורה")

למען ידעו דורותיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים אני ה' אלקיכם (ויקרא כ"ג, מ"ג).

חנוכה סוכה ועירוב

כתב רבנו החיד"א בספרו "פני דוד", שבמסרה מובא שיש שלושה פסוקים הקשורים זה לזה, והם: "כי בסכות הושבתי את בני ישראל", "כי ברחוב גליו" (בראשית י"ט, ב'), "כי נר מצוה ותורה אור" (משלי ו', ג'). בצעירותו של הרב חיד"א, שמע ששאלו חכם אחד על באור מסרה זו, וכתב להם: **יכלמנס"פ**. אחר כך קששאלו אותו מה פשר הדבר, הסביר להם שיש ג' מצוות הדומות בהלכותיהן, נר חנוכה סוכה ועירוב. הגובה הגבוה ביותר שלהם הוא עשרים אמה, והגובה הנמוך ביותר הוא עשרה טפחים. גם נר חנוכה לפי חלק מהפוסקים עדיף שיהיה מעל עשרה טפחים, כך אמר לי אחי הגאון הרב **ברכאל כהן** שליט"א, על פי הרמב"ם ועוד פוסקים (עייני חזון עובדיה חנוכה עמודים לג-לד). על כל האותיות שקכת הן ראשי תיבות: **י' קשר, ל' למעלה מעשרים נר סוכה עירוב פסול**.

"כי בסכות הושבתי" זו מצות סוכה, "כי ברחוב גליו" זו מצות עירוב שמיוחדת את הרחוב להיות רשות היחיד, וכי נר מצוה ותורה אור" זה נר חנוכה. בשלושת הפסוקים האלו כתובה המילה "כי". "כי בסכות", "כי נר", "כי ברחוב". האות ל' רומזת על הגובה הנמוך שהוא עשרה טפחים, והאות כ' רומזת על הגובה הגבוה שהוא עשרים אמה.

שקידת התורה

הוסיף הרב חיד"א וכתב על דרך המוסר, שעיקר האדם שהיה עניני העולם הזה אצל

באופן עראי, ולא יטריד ידעו בהבלי העולם הזה שאינם נשאים. יהיה לבבו פנוי לתורה ולמצוות, ואם יתנהג כך יזכה לחיי העולם הבא. זה מה שכתוב: "כי בסכות הושבתי את בני ישראל", להודיע וללמד שהכל עראי וזמני כמו סוכה, וממילא כשביני שהעולם עראי ישקיע עצמו ויעסוק בתורה הקדושה, "כי נר מצוה ותורה אור". וכשיעשה כן יזכה ל"כי ברחוב גליו", שתליו בטוב נפשו בגן עדן העליון.

לעניות דעתי יש לפרש עוד בדרך המוסר, שלפעמים הלומד תורה חושש שבגלל למוד התורה הוא יהיה חסר כל. אבל אין זה נכון, הנה דור המדבר שכל זמנם היה בתורה, לא חסר להם דבר, לא הכה אותם השרב ולא פגעו בהם חיות ומזיקים, היו ספונים בענני הכבוד. הסוכה רומזת לענני הכבוד שהגינו על עם ישראל, המבוי שבו הערוב רומז למדבר שלא גרים בו בני אדם ולא מניחים בו חפצים, ונר חנוכה רומז ללמוד התורה. זו כוננת המסרה "כי נר מצוה ותורה אור", שאדם ילמד תורה, ולא יחשוש מה יאכל ומה ישותה ואיך ישמר מפגעים, כיון שצריך לזכר את דור המדבר "כי ברחוב גליו", ולמרות זאת לא חסרו דבר, אלא היו שמורים ומוגנים בענני הכבוד "כי בסכות הושבתי את בני ישראל".

צדיק הרבה?

בעניני העולם הזה אדם צריך לחיות באופן עראי, אך במצוות ומעשים טובים צריך להיות קבוע. הגאון הרב **משה חורב** ע"ה ספר לי, שכאשר התגורר במושב "שן שרת", היה מתגורר שם יהודי אחד שלא מגיע לתפלה. יום אחד מגיע לתפלה, ואחר כך שלוש או ארבעה ימים אינו מגיע, שבת אחת בא ושבט אחר כך אינו בא. שאל אותו: "מדוע אתה מתנהג ככה? אם אתה מאמין בה' יתברך, תבוא בכל פעם, ואם אתה לא מאמין אל תבוא בכלל, למה לפעמים כן ולפעמים לא?".

השיב אותו יהודי בתמימות: "שמעתי מהרב שהקדוש ברוך הוא לוקח את הצדיקים של הדור בעונות הדור, לכן אני לא רוצה להיות צדיק! אני רוצה להיות! זו הסיבה שיום אחד אני מגיע ואז אני מגיע מספר ימים, כך גם אני עושה בשבתות, אני רוצה להראות לקדוש ברוך הוא שאני לא צדיק!"...

אנחנו צריכים לזכר שבאנו לעולם בשביל לעמוד בתורה, ועוד יותר להרויח מצוות.

נאמנים דבריו

ע"ז בעלון שם, לא תירץ כלום על עצם החשש של שבועת שוא, רק שזו שבועה על דרך העולם. והקושיא במקומה עומדת.

ומרן זצ"ל בתשובתו הנדפסת בשו"ת בית נאמן הני"ל, נזהר וכתב בענוות-חן: "כל זה אני אומר גם לעדות ספרדיות אחרות, דאי איישר חילי בס"ד אבטליניה למנהג זה של שבועה בכתובה, אם יסכימו גדולי הדור שליט"א וכו'". רק במכתב פרטי לת"ח אחד שהתבטא על המשנים שזו "יוהרא", התבטא בכאב "ובדורות הבאים יקום חכם אחד שיבטל אבן גנף זו מישראל", והחכם הני"ל הדפיס דברי רבנו בספרו.

ובוא וראה מסגולות לשונו של מרן רבנו זצ"ל, שמתחילה כתב שדבריו ברורים וקרובים אל האמת, והוא ע"פ לשון הרמב"ם בהקדמת חיבורו "וראיתי לחבר דברים ברורים קרובים נכונים", וביאר רבנו בהדמנות אחרת שכוונתו דברים קרובים לאמת, לאמר שאיש האמת רם המעלה יודע ומאמין שעושה כל ההשתדלות לתור ולדרוש אחר האמת אך מידי ספק לא יצא ומאהבת האמת כותב כן. וגדולה ענוה. זיע"א. גם מ"ש רבנו זצ"ל "וכל החולק עליהם כפורש מחייו", דוק שלא כתב כלשון חז"ל (קידושין סו:). כל הפרש

ממנו כפורש מן החיים [כפי שציטט בשמו בדרשה הני"ל], אלא כפורש מחייו שלו עצמו, כשכנס לחשש שבועת שקר אשר עונשה חמור עד מאוד כידוע. ונסיים בדברי רבנו בשו"ת בית נאמן שם "ואשרי אזן שמעה, לברוח מחומר שבועה, ותנתק זו היתד התקועה, והיה העקוב למישור והרכסים לבקעה, ומטוב בית ה' נשבעה, בבוא יום הישועה, בקול שופר ותרועה. אכ"ר. נאמן" ס"ט.

בעלון "השיעור השבועי" (גליון מס' 541) העיר על דברתי מלכי צדק מרן גאון ישראל רבנו הגדול ראש הישיבה הגאון הנאמן זצ"ל, וכה היו דבריו: ראש ישיבת כסא רחמים ע"ה כתב שיש לבטל את השבועה החמורה בכתובה, וכתב שדבריו ברורים וקרובים אל האמת, וכל החולק עליהם כפורש מחייו, ובדורות הבאים יקום חכם בישראל ויבטל את "האבן גנף" הזה מישראל. וזה פלא שכתב כך על השבועה החמורה, אם בתונס לא נהגו, אבל הוא בא לכאן, ובארץ ישראל נהגו מאז ומתמיד להשביע תחת החופה. ומרן זצ"ל הקפיד על כך. אטו הוא חולק על אבכת רוכל סי' רי"ב? בפרט כאן שזה לא רק נגד הבית יוסף, אלא על הרבה גדולי עולם, מהריב"ל, הרדב"ז, המבי"ט, בנו מהרי"ט ... [כאן מנה עוד מגדולי האחרונים], וכתבו שכך תמיד היה המנהג, עוד מימי הרמב"ם (כמ"ש בנוה שלום חזן דיני אישות סי' ב') - לפני כ-850 שנה, שמשביעים את החתן תחת החופה. ואם כן איך קורא לזה "אבן גנף"?! עד כאן.

וזאת לדעת כי טעמיו ונימוקיו והוכחותיו של מרן ראש הישיבה זצ"ל נדפסו באורך וברוחב בספרו שו"ת בית נאמן ח"א (אה"ע סי' א-ב') על פני י"ב עמודים, והחפץ ללמוד ולהבין דבריו כדרכה של תורה [ולא על מנת לקיים המנהג בכל מחיר], יעיין שם וימצא חן ושכל טוב. ואין טעם ואפשרות להביא כאן הדברים. ושלא לפטרו בלא כלום, נציין בקצרה כמה הערות עיקריות.

רוב או כל הפוסקים שהזכיר הראש"ל נר"ו לא כתבו שמשביעים "על כל האמור בכתובה", אלא "שלא ישא אשה על אשתו", ובזה אה"נ מי שנהג כן יכול להמשיך במנהגו (אע"פ שאין צורך ותועלת בשבועתו וכמ"ש רבנו). ובנוסף טופס הכתובה להרמב"ם ליתא שבועה זו כלל, וכן הוא בשו"ת הרשב"ץ ועוד. ובשו"ת הרמב"ם הובא כתנאי בכתובה שלא ישא אשה על אשתו, ולא הוזכר שבועה כלל ועיקר, ודברי הרב נוה שלום בנויים על השערה בעלמא של הרב לב שמח כיעו"ש. [ומרן בש"ע (אה"ע סי' א' סי' א) כתב "טוב" לעשות תקנה בחרמות ונידויים על מי שישא אשה על אשתו. ולא יהיה "טוב" זה טוב ממ"ש מרן (א"ח סי' ח" ס"ב) "נכון" שיכסה ראשו בטלית, שרבים וכן שלמים לא נוהגים בזה...]. ועל"פ לא פשט מנהג זה בכל הארצות, ומנהג תונס ובבל ופרס ומרוקו והודו ורומא ואיטליא ולאג'יריה ועוד ועוד, שלא לעשות "שבועה חמורה". ודע זה.

וכיון שנשתנו כמה וכמה דברים מזמן גדולי האחרונים שכתבו להשביע (לדוגמא, שנוהגים להישבע שהבעל יעבוד [ואנא אפלה] ויפרנס את אשתו, ורוב ככל האברכים אינם מפרנסים את נשותיהם כלל, ועיקר טורח הפרנסה מוטל על האשה), עניינו הוראות שהדבר גורם לכמה תקלות ובעיות, וכאשר הזכיר ופירט רבנו זצ"ל בתשובתו, דעתו דעת עליון שיש שבועה זו **בדורנו** "אבן גנף" ומכשול לרבים אחד חכם ואחד תם. וכמו שביטלו בדורנו בתי הדין את כל השבועות בשלחן ערוך אבן העזר וחושן משפט ולא טענו שכך נהגו כל הדורות ואיך אפשר לשנות. ומה שהשיב

ההגרה
בעז"ה בערב
חג השבועות

14

בחורים אחרונים!

**אחרתו האישית של ארון אור העולם מיצ"א
יכולה להיות שלך!**

על כל החזקה של בחור - כרטיס הגרלה אחד

החזקת 4 בחורים

1,920 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ טלית מהכהנים הקדושים
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 4 כרטיס הגרלה על
הגמרא הקדושה

החזקת 2 בחורים

960 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ מעמד הדלקת נרות
+ סיום מסכת ע"י הבחורים
+ 2 כרטיס הגרלה
על הגמרא הקדושה

החזקת בחור

480 ש"ח לחודש
למשך שנה

מזוזת הקודש
+ סיום מסכת ע"י הבחור
+ כרטיס להגרלה על הגמרא
הקדושה

מנרל המוסדות
הרב משה נעמן
0504108108

או בעמדות
נדרים פלום
'חכמת רחמים'

**חייגו כעת
*9105 להחזקת בחור:**

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים
מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה זצוק"ל
לע"נ גאלה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

עורך: הר"ר ג'ר
שמואל עידאן שליט"א

גליון
455

למען תספר

והם גם פן שמעו מהמרבנים, אז אני לא עוזב את דברי רבותי, אבל אתה שמעית דברי היחיד, כי כל אלה שהיו אתי הלכנו לעולמם [נפטרו]. אז עליך לעזוב את דברי היחיד, וללכת אחר דברי המרבנים. זה פלא פלאים.

אז לפני שידר למערה, היה רבי שמעון קפדון, היה מקפיד על בן אדם שסומך עליו להתיר. והוא אמר לו: וכי כבודו לא מתיר? אמר לו: נכון, אבל וכי חברי לא אוסרים, למה תשמע בקולי ולא בקול הרבנים! אבל אחרי שנקנס למערה, התחיל ללמד זכות על ישראל (עי' שבת דף ל"ג ע"ב). ובקימוני היה חכם כזה - האדמו"ר מפולז [הגה"ק רבי אהרן]. בהתחלה כל דבר לא טוב, הוא היה תולה בציונים הרשעים האחרים וכי' וכי' אחרי שעברו עליו בשואה יסורים אצמם, כל משפחתו הלכה ולא נשאר מהם רק הוא ואחיו [הרב הקדוש מפולז], אז הוא היה תמיד מלמד זכות על ישראל. ביום שבת יש רעש גדול. מה הרעש הזה? מכוננית נוסעות בשבת בתל-אביב. היו אומרים לו: הרב, תראה איזה רשעים הם, נוסעים בשבת. והרב היה אומר: לא, יש שם יולדת או חולה. (בית נאמן גליון 410 אותיות א' - ד' ובהערה).

"רבי חי טיב לא מת"

בין הלולות רבי מאיר להלולות רבי שמעון. ב"ט"ז באיר, יש הלולא של רבי חי טיב, מי שרוצה לזכות באיזה זכות של רבי חי טיב, גדליק נר הערב או מחר בבקר לעלוי נשמת רבי חי טיב (אני לא יודע מה שם אמון). והתאר "רבי חי טיב לא מת" מוזר, לא נשמע בגמרא חכם שנקרא

"לא מת", לא תנא ולא אמורא, שום דבר. אבל פתוב (תענית דף ה' ע"ב) "יעקב אבינו לא מת", ומצאתי ש"רב חי טיב" (251) בגימטריא "יעקב אבינו!" (251) אז הוא זכה לדבר הזה. ואיך הוא זכה? אומרים שמישהו כתב על הקבר שלו "מת בשנה פלונית ביום פלוני". והרב בא אליו בחלום ורצה לחנק אותו, אמר לו: אתה לא יודע ש"צדיקים במיתתן קרויין חיים" (ברכות דף ח"י ע"א)? איך אתה כותב לי ככה? אמר לו: טוב, אני אכתב "לא מת" [כלומר שהוסיף את המלה "לא" ליד המלה "מת"], והיו כאלה שהעידו לי שראו את המלה "לא" בין השורות. יעקב אבינו לא מת, וגם רבי חי טיב לא מת. והנה החכם הזה, היה מיוחד במינו. היה עני, ומדי פעם אנשים היו נוטנים לו כסף, כי היו יודעים שהברכה שלו ברכה נפלאה. פעם היתה לו משרתת אחת יהודייה, ואמרה לו: אני רוצה ברכה לארכיות ימים. אמר לה: שתחיי מאה שנה. וכאשר הוא נפטר היא היתה בת 45, וכאשר הגיעה לגיל מאה פחות קצת, ולא קשה בטוב, אמרה: הוא הבטיח לי מאה, ואני עוד לא הגעתי לזה. אבל אחר כך ראתה את אחד מהנכדים שלה שחלה, אמרה: טוב, אני מותרת לו, והיא נפטרה. נפטרה בגיל מבוגר, כי הברכה של רבי חי טיב היתה נפלאה מאד, הברכות שלו היו מיוחדות. כותב בספר "תולדות חכמי תוס" (עמ' ר"ז) שהוא היה כמו הבעל שם-טוב בספוריו, היו לו דברים מיוחדים במינם.

זה רבי חי טיב לא מת, מחבר ספר "חלב חטים". הספר הזה הוא חדושים על הגמרא, אבל הוא ברובו נשורף, ומעט מאד נשאר ממנו. וטרח בו רבי משה שטרנוג ונרדף אותו מחדש. יש בו חדושים יפים מאד. (בית נאמן גליון 357 אותיות ט"ז, י"ז, כ' וכ"א).

"אמר רבי שמעון יכול אני לפטר את כל העולם כלו מן הדין, מיום שנבראתי ועד עתה, ואלמלי יותם בן עזיהו עמנו, מיום שנברא העולם ועד סופו", כלומר אני יותם בן עזיהו ואלעזר בני יכולים לפטר את העולם כלו מן הדין. אומר רבנו חננאל, רבי שמעון בר יוחאי היה במערה שלש עשרה שנה, ונראה לו בדרך מראות אלקים, גדל כבודו של הקדוש ברוך הוא, והוא ידע בעצמו שהוא חסיד גדול. והיה אומר: יכול אני לפטר את העולם. (בטוי כזה שרשב"י ראה מראות אלקים לא נמצא בשאר הראשונים, זה בטוי מיוחד שכתב רבנו חננאל). ועוד אומר רבנו חננאל: למה הם זכו לזה? משום שהם לא קבלו שכרם בעולם הזה, וכל השכר צפון להם לעולם הבא, ולכן בלח השכר שטמון להם, הם יכולים לפטר את העולם מן הדין. והגמרא ממשיכה: "אמר חזקיהו, אמר רבי ירמיה משום רבי שמעון בן יוחאי, ראיתי בני עליה והו' מועטין, אם אלה הן, אני ובני מהו. אם מאה הם, אני ובני מהו. אם שנים הם, אני ובני הן". ובמדרש פתוב (בראשית רבה פרשה ל"ה אות ב'. ובה"ק בראשית דף ר"ה) "ואם אחד הוא - אני הוא, שנאמר: (משלי י' כ"ה) 'צדיק יסוד עולם'".

בגמרא אין לנו זכר על חכמי החר, אבל יש לפעמים רמזים, כמו מה שכתוב (שבת דף י"א ע"א) שרבי שמעון ונחבייו היו פטורים מתפלה [כי עסקו בתורה ללא שום הפסקה]. מי הם חבריו? רבי יהודה ורבי מאיר היו פטורים מתפלה? לא שמענו. אלא חבריו הפנהו על חבריו שלומדים אתו בתורת הסוד - בתורת הנסתר, היו לו חברים. ומענגו שבכל החר כלו לא מופיע רבי מאיר בעל הנס. (רק פעם אחת נמצא שמות דף י' ע"ב), וספק אם זו גרסא נכונה). מה הסבה לזה שלא נזכר? כי בעבודה זרה (דף י"ז ע"ב) כתוב שרבי מאיר ברח לבבל. (כי הוציאו עליו קול [פרסמו] שהוא הציל את אחותו מבית האסורים. אז עשו [הרוזנים] תמונה שלו בשערי רומי, ואמרו שמי שיצאה דמות פזאת, ביא אותו לבית המשפט או למשטרה. יום אחד ראו אותו, אמרו: מצאנו את רבי מאיר, והם יקחו אותו למשפט. מה עשה רבי מאיר? נכנס למסעדה של גוים שמלאה בכל הדברים האסורים, שם אצבע אחת בפתכיל, ואכל באצבע השניה [הכניס לפיו את האצבע השניה שלא היה בה שום מאכל]. אמרו, זה רבי מאיר [כי חשבו שהכניס לפיו את האצבע עם המאכל האסור]. ואחרי המעשה הזה הוא ברח לבבל כדי שלא יתפסו אותו).

רבי שמעון בהתחלה היה קפדן גדול [על הצבור בעניי מצוות]. מה הפנהו? מי עושה דבר שלא כפי הדין, הוא מקפיד עליו. מה היה? פעם מישהו אכל ספיחי שביעית, והוא אמר לו: אל תאכל, חכמים אוסרים את זה. אמר לו: "כבודי מתיר". ... אבל אסור לך [אתה - רבי שמעון] מתיר (שביעית פ"ט מ"א). אמר לו: "כבודי מתיר". אבל אסור לך לסמוך עלי, "ופרץ גדר ישכנו נחש" (קהלת י' ח'). וכה היה (ירושלמי ברכות פ"א ה"א). והתוספות בפסחים (דף נ"א ע"ב ד"ה א"ג) אומרים שהוא בעצמו היה סומך על עצמו וזהו אוכל. אבל הוא לא רצה שאחרים יסמכו עליו. למה? הוא היה אוכל, כי הוא שמע מרבותיו או שהיתה לו איזו הוכחה שמתיר, אבל שאחרים יסמכו עליו נגד דעת הרבנים אסור. "חיד ורבים הלכה כרבים" (בבב"ב דף ט' ע"א ועוד). רבי מאיר היה להפך, פעם הוא היה חולה במעי בשבת, ובקשו לטרוף לו יין ושמן. (הרפואה למחלת מעים היא לערבב יין ושמן). רצו לעשות לו את זה, והוא לא רצה. אמרו לו: אבל כבודי מתיר. אמר להם: אף על פי שאני מתיר, אבל חברי אוסרים. כלומר, כיון שחברי אוסרים אני מחמיר לעצמי. (שבת דף ק"ד ע"א). הוא מחמיר לעצמו אבל לאחרים מתיר, ואלו רבי שמעון להפך, לעצמו מתיר אבל לאחרים אוסר. כמו שמצאנו בעקבאי בן מהללאל שאמר לבנו (יעידו פרק ה' משנה י') חזר בך מארבעה דברים שלמדתי אותך, שהם לא כדעת חכמים. אמר לו בנו: תחור בך גם אתה. אמר לו: לא, אני שמעתי מפי המרבנים,

**"עננו בזכותיה
דבר יחיא"**

תשבת מפי זרע

תיקון כרת ותיקון נפטרים

תיקון כרת עם תשעת השלבים לישועה הברורה:

פדיון נפש, הוצאת עין הרע, ברכות הכהנים,
צדקה, שופר, הקפות, זוהר ותהילים,
ברכה באוהל הצדיקים

תיקון נפטרים

שתיקון המקובל רבי
יהודה פתאיה זצ"ל

התיקונים יערכו בליל ל"ג בעומר
אחרי ההדלקה המרכזית של מוסדותינו
הקדושים במעמד מורנו ורבנו הגאון הגדול

רבי **חננאל הכהן** שליט"א

עלות כל שם 101 ₪
כל שם נוסף 52

בית נאמן

ניתן להעביר שמות *9105 רב קווי

* מחיר זה אינו תקף לשאר ימות השנה